

Протокол

№

гр. София, 26.09.2025 г.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, III КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в
публично заседание на 26.09.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Десислава Корнезова

ЧЛЕНОВЕ: Боряна Петкова

Полина Величкова

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **6068** по описа за **2024** година докладвано от , и за да се произнесе взе предвид следното:

На именното повикване в 12:00 часа се явиха:

ЖАЛБОПОДАТЕЛЯТ Сдружение „Национална мрежа за децата“, представлявано от Г. В. Б. – редовно призован, представлява се от юрк. Е., с представено днес пълномощно.

ОТВЕТНИКЪТ Управител на НЗОК – редовно призован, представлява се от юрк. О., с представено по делото пълномощно.

СГП – редовно призована, представлява се от прокурор Ю..

СТРАНИТЕ /поотделно/: Да се даде ход на делото.

СЪДЪТ счита, че не са налице процесуални пречки за даване ход на делото в днешното съдебно заседание, поради което

О П Р Е Д Е Л И:
ДАВА ХОД НА ДЕЛОТО и го ДОКЛАДВА

Производството е по реда на чл.185 – чл.196 от АПК.

Образувано е по жалба на сдружение „Национална мрежа за децата“, представлявано от Г. В. Б., срещу указание № РД-16-32/30.04.2024г. за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение, заплащани напълно или частично от НЗОК, утвърдено от вр.и.д. управителя на НЗОК, в частта по т.9.7. отнасяща се до заболяване «тежко белтъчно-калорийно недोхранване, неуточнено (Е43); умерено белтъчно-калорийно недохранване (Е44.0), на лица на възраст до 18 години.

ЮРК. Е.: Поддържам жалба. Нямам доказателствени искания и няма да соча нови доказателства.
ЮРК. О.: Оспорвам жалба. Поддържам представените в предходното съдебно заседание писмени бележки. Нямам доказателствени искания и няма да соча нови доказателства.
Прокурор Ю.: Няма да соча нови доказателства. Нямам доказателствени искания.

СЪДЪТ по доказателствата

О П Р Е Д Е Л И:

ПРИЕМА всички писмени доказателства, които се съдържат по делото.

СЪДЪТ, счете делото за изяснено от фактическа страна и

О П Р Е Д Е Л И:

ДАВА ХОД НА ДЕЛОТО ПО СЪЩЕСТВО

ЮРК. Е.: Уважаеми госпожи съдии, поддържахме изцяло правните и фактически твърдения в жалбата на нашия правозащитен алианс срещу дискриминационните клаузи на процесното Указание за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение, заплащани напълно или частично от НЗОК № РД-16-32 от 30.04.2024 г., утвърдено от временно изпълняващия длъжността управител на НЗОК.

НЗОК необосновано и дискриминативно постави условието за всички пациенти до 18 г., които обективно страдат от умерена и тежка „малнутриция“, ДХСМЦ да се използват изключително за самостоятелно хранене - атакуваната т. 9.7 от Раздел II гласи, че „храните за ентéralно хранене се предписват само за самостоятелно пълноценно хранене". Това на практика вече месеци наред лишава десетки деца, страдащи от „малнутриция“, от достъп до животоспасяваща храна, и също така вече месеци наред принуждава гастроентеролози да протоколират, че нуждаещи се спешно от ДСХМЦ деца се хранят ексклузивно с подобна храна, дори когато същите имат възможност и за частичен прием на друга храна.

В своите писмени бележки НЗОК навежда твърдения за неоснователност на жалбата ни поради търсена от нас едва ли не безконтролна реимбурсация на ДХСМЦ за деца с „разнообразни диагнози и състояния", като така обаче превратно тълкува наведеното в жалбата. Нашата дългогодишна застъпническа битка, заедно с десетки организации, педиатри, пациенти – беше умерената и тежката „малнутриция“ да бъде включена в спецификацията на НЗОК и на база това да се реимбурсира, както е навсякъде другаде в Европа, диетична храна като грижа от държавата. Международният консенсус досежно ентéralно хранене е, че то е такова, което преминава през храносмилателната система, независимо дали перорално или не. Парентералното хранене е венозно и там има „diferentia specifica“. Международният консенсус насърчава когато е възможно пациентът проактивно да приема и другата храна. Така от есента на 2023 г. в Списъка на заболяванията по чл. 45 от ЗЗО и в Наредба № 7 за условията и реда за съставяне на списък на медицинските изделия, бяха нормирани кодовете по М. Е.43 и Е.44.0, респ. независимо какво друго състояние е довело до „малнутрицията“ (и затова в жалбата илюстративно посочваме множествена склероза, инсулт, онкологично заболяване, болест на К. и др.), или „малнутрицията“ обективно е първо проявление на тежко заболяване, тя само по себе си е отделна диагноза. Самата диагноза „малнутриция" фигурира в този Списък на заболяванията. Така че хронологичната справка от стр. 2 - 4 от писмените бележки на НЗОК е ценна с това, че тя трасира целия път на

нормиране на „малнутрицията“, който създаде предпоставките за реимбурсацията на лечебна храна, преди управителят на НЗОК да утвърди указание с дискриминационна клауза. Важно е да отбележим, че практически храните, които са одобрени за „малнутриция“ и понастоящем фигурират в списъка, в 90% включват кремове за хранене с лъжица, включват шейкове за перорален прием и много други диетични храни, които няма как да се разредят и инжектират през стома. В., в писмените бележки на НЗОК погрешно е цитиран броят на храните за „малнутриция“, които се реимбурсират. Не са 5, а 16, като за 4 от тях НЗОК плаща 100%, а другите са с различна степен на доплащане от пациента. Ако пациентът има 5 други заболявания, но има документирана от лекар „малнутриция“ с един от тези 2 кода по МКБ10, няма проблем да получава нужните за целта храни за преодоляване на „малнутрицията“. Тоест, тук категорично не говорим за разнообразни диагнози и състояния, а за деца с диагнозите умерена и тежка „малнутриция“ по М. Е.43 и Е44.0, които са третирани различно на база това дали приемат единствено ентерална храна или имат възможност да приемат добавъчно и друга храна.

Данните за календарната 2024 г. показват, че нуждаещите се пациенти, регистрирани в системата, са 419 души, като за цялата година НЗОК е изплатила медицинските храни едва на 47 души с „малнутриция“. Указанието се утвърждава едностранно от управителя на НЗОК. Коригирането на едно изречение в него може да отнеме часове. Управителят на НЗОК го съгласува със съответната дирекция по лекарствени продукти и с надзорния съвет на НЗОК, но това решение може да се приеме буквално в рамките на 1 ден. Така че апокалиптичното твърдение за лишаване на всички пациенти от ДХСМЦ, ако бъде приета за нищожна тази дискриминационна клауза, е несъстоятелно. Напротив, то ще създаде предпоставките за ревизиране на Указанието и за осигуряването на достъп до животоспасяваща храна за всички деца с диагноза „малнутриция“ по М. Е.43 и Е44.0, за които ДСХМЦ, независимо дали има някаква възможност за частичен прием на друга храна, действително са живот в бутилка.

Що се касае издаването на следващо Указание считаме и този аргумент за неотнотосим. Ние от 2024 г. жалим сега действащото Указание. Новото Указание би следвало да бъде изработено до края на годината, тъй като същото следва да важи за списък с храни, обществената поръчка за които вече мина, като обаче тепърва предстои договаряне на цените, избор на доставчици и прочие. Проект на ново Указание не е споделян с нас, респ. не ни е ясно как фигурира „малнутрицията“ в същото, но ако отново се приемат дискриминационни разпоредби, то ще обжалваме и тях.

Моля да прогласите нищожността на т. 9.7 от Указание за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение, заплащани напълно или частично от НЗОК № РД-16-32 от 30.04.2024 г., утвърдено от временно изпълняващия длъжността управител на Националната здравноосигурителна каса - „Тежко белтъчно-калорийно недохранване, неуточнено (Е43); Умерено белтъчно калорийно недохранване (Е44.0) от Раздел II на Указанието. Алтернативно и в случай, че сметете Указанието за законосъобразно, моля да го отмените в т. 9.7 от Раздел II като неправилно и необосновано, издадено в противоречие с материалния и процесуалния закон.

Моля да ни бъде предоставена възможност да представим допълнителни писмени бележки, с които да прецизираме тези твърдения.

ЮРК. О.: Моля да отхвърлите жалбата. Считам, че същата е неоснователна, необоснована и недоказана на основанията, посочени в писмените бележки, които поддържам. Считам, че НЗОК при издаване на процесното Указание изцяло се е ръководила от приложимите закони и други нормативни актове. Искам да подчертая, че това дали една храна да бъде включена в самостоятелно или несамостоятелно хранене зависи от самата храна и тъй като в действащия списък, специално за тези диагнози, има само храни, които са за самостоятелно хранене НЗОК

няма как да заплаща нещо, което не е било заявено в процедурата по договаряне. Относно това дали тази храна може да се ползва самостоятелно или с други храни и в какво количество това е медицинска преценка на лекуващия лекар, който е издал протокола. Това не е в правомощията на НЗОК. Представям писмени бележи.

Прокурор Ю.: Считам, че жалбата е неоснователна и моля същата да бъде оставена без уважение.

СЪДЪТ ОБЯВИ, ЧЕ ЩЕ СЕ ПРОИЗНЕСЕ С РЕШЕНИЕ В СРОК.

Протоколът изготвен в съдебно заседание, което приключи в 12:25 ч.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

СЕКРЕТАР: